

OBIJEŽEN NACIONALNI DAN ZAŠTITE NA RADU

Diljem svijeta obilježava se Dan zaštite na radu s ciljem unapređenja zaštite na radu, odnosno smanjenja broja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom. Hrvatski sabor je 2007. godine donio Odluku o proglašenju „Nacionalnog dana zaštite na radu“ (N.N., br. 61/07.), te je 28. travnja proglašen „Nacionalnim danom zaštite na radu“.

Ove godine Nacionalni dan zaštite na radu obilježen je brojnim manifestacijama diljem Hrvatske u osnovnim i srednjim školama, visokoškolskim ustanovama, tvrtkama, sindikatima, županijama, ministarstvima i zavodima.

Započelo je 15. travnja 2016. godine predavanjem o zaštiti na radu učenicima 8. razreda zagrebačke Osnovne škole Davorina Trstenjaka koje je održao mr. sig. Zlatko Videc, dipl. ing. iz Zavoda za istraživanje i razvoj sigurnosti d.o.o. Predavanju je prisustvovao Josip Škrebilin, struč. spec. ing. sec., predstavnik Zavoda za unapređivanje zaštite na radu. Učenici su uz kratki uvod o važnosti zaštite na radu i pri radu osvijestili svoje spoznaje i iskustvo o sigurnom kretanju prostorima i površinama, uporabi električnih i ručnih alata, sigurnim radom s računalom, te različitim opasnostima i štetnostima. Prikazano je i nekoliko kratkih animiranih, poučnih Napo filmova, koji na jednostavan način upućuju kako treba i kako se ne smije raditi i postupati u pojedinim radnim situacijama.

Takva nastava nije predviđena redovnim školskim programom, a zanimanje učenika za zaštitu na radu govori u prilog tome da bi takve teme trebale biti prisutnije u redovnom programu osnovnih škola.

Preventa d.o.o., ovlaštena osoba za poslove zaštite na radu, organizirala je 27. travnja 2016. edukativno-promotivno događanje u Srednjoj školi „Arboretum Opeka“ u Marčanu. U sklopu programa bile su održane vježbe evakuacije i prezentacija mjera zaštite na radu učenicima i profesorima (predavanje o sigurnosti na radu i teorijskoj i praktičnoj nastavi u skladu s opasnostima i štetnostima u njihovom radno nastavnim okruženju). Potom je Build Protect d.o.o. u Rijeci predstavio informatički program Sustav upravljanja zaštitom.

Gospodarsko-socijalno vijeće Međimurske županije održalo je prigodnu sjednicu u Međimurskoj županiji o važnosti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na stanje u Međimurskoj županiji. Profesionalna vatrogasna jedinica Karlovac izvela je vatrogasnu vježbu u tvrtki Heineken Hrvatska d.o.o. u Karlovcu.

Tvrtka Holcim d.o.o. Holcimova tvornica cementa u Koromačnu, kamenolom u Očuri i kamenolom u Šumberu održala je vježbe evakuacije i spašavanja. Dana 6. svibnja 2016. bit će održani Dani otvorenih vrata i proslavljena 90

godina tvornice cementa u Koromačnu, a program će biti na temu zdravlja i sigurnosti. Od 22. svibnja do 6. lipnja 2016. – Globalni dani zdravlja i sigurnosti LafargeHolcim Grupe obilježiti će se u više od 90 zemalja.

Zavod za unapređivanje zaštite na radu edukativno-promotivnim događanjem „Zdrava radna mjesta za svaku životnu dob“ na zagrebačkim trgovima obilježio je Svjetski i Nacionalni dan zaštite na radu. Podjelom promotivnih materijala najavljena je i dvogodišnja kampanja Europske agencije za zaštitu na radu „Zaštita na radu za sve uzraste“.

Na štandovima na Trgu Petra Preradovića i Europskom trgu edukativno-promotivnim materijalom i pokaznim vježbama predstavile su se institucije, udruge i drugi dionici koji se bave zaštitom na radu i zdravljem radnika: Zavod za unapređivanje zaštite na radu, Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Grad Zagreb – Gradski ured za zdravstvo, Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Zaklada Hrvatska kuća, Studentska udruga StePP, Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Javna vatrogasna postrojba grada Zagreba.

Prolaznici su mogli dobiti i promotivne materijale obrazovnih institucija u području sigurnosti – Visoke škole za sigurnost s pravom javnosti u Zagrebu, Veleučilišta u Karlovcu i Veleučilišta Rijeka. Dio pokaznih vježbi koje se pripremili sudionici programa uspješno su izvedene, a od Europskog trga preko Trga bana Jelačića do Preradovićevog trga početak događanja najavio je špancir ljudi u zaštitnoj i radnoj odjeći. Tu svojevrsnu modnu reviju zaštitne radne odjeće nosili su djelatnici URIHO-a, Zagrebparkinga i Javne vatrogasne postrojbe grada Zagreba.

Konferenciju „Zdravo radno mjesto za svaku radnu dob“ organizirao je 27. travnja 2016. Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) na kojoj je istaknuto da je samo zdrav radnik produktivan, a da bi se to osiguralo, potrebno je preventivno djelovati. Gđa Marija Zvalić upozorila je da prema sadašnjem stanju, s obzirom na postojeće uvjete rada, radnici često „izgore“ u dobi

od 50 godina. „To moramo spriječiti, jer bismo morali, prema predloženim izmjenama, raditi do 67. godine“, rekla je. Iznijela je i podatak kako su ozljede na radu češće kod mlađih radnika dok su kod starijih rjeđe, ali teže.

Predsjednik SSSH Mladen Novosel osvrnuo se na prijedlog izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju kojima bi se povisila dobna granica za odlazak u mirovinu sa 65 na 67 godina, odnosno za prijevremenu mirovinu sa 60 na 62 godine uz dodatnu penalizaciju ranijeg umirovljenja. „Ne rade svi u jako dobrim radnim uvjetima, kao primjerice u Podravci i Belupu i moramo biti glasni i pobrinuti se da zaštitimo i konzumiramo svoja prava na radu.“, rekao je Novosel. Poručio je poslodavcima da samo zdrav radnik može biti i produktivan.

Predsjednik saborskog Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo Mirando Mrsić, osvrnuvši se na predložene zakonske izmjene i reforme, ustvrdio je kako su one izravan udar na radnike. Kada 50-godišnjak izgubi posao, rekao je, vrlo teško nalazi novi pa završava na burzi rada, prima naknadu neko vrijeme i tada postaje socijalni slučaj jer ne može u prijevremenu mirovinu i mora čekati do 62. godine, a i tada se snažno penalizira za prijevremeno umirovljenje.

Ana Šijaković iz Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu upozorila je kako su profesionalne bolesti vodeći uzrok smrti vezan uz rad te da tehnološki razvoj donosi nove kemijske supstance koje nose nove rizike za profesionalne bolesti.

Profesionalne bolesti najčešće su kod radnika u dobi od 60 i više godina (47 %). Od profesionalnih bolesti češće obolijevaju muškarci (69 %) nego žene (31 %). Istaknula je važnost promocije održivog rada i zdravog starenja i suzbijanje zdravstvenih problema tijekom radnog vijeka te osiguranje zaštite na radu.

Konferencija „Uloga socijalnih partnera u osiguravanju zdravih radnih mjesta“ održana je 26. travnja 2016. u Zagrebu. Obuhvatila je dvije srodne i povezane teme: „Psihosocijalni rizici u obrazovanju i zdravstvu“ i „Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu“. Konferenciju su zajednički organizirali Zavod za unapređivanje

zaštite na radu i Matica hrvatskih sindikata koja je ujedno i dio projekta Europskog socijalnog fonda „Jačanje socijalnog dijaloga – doprinos bipartitnim i tripartitnim procesima“ koji provodi Matica hrvatskih sindikata.

Mr. sig. Vitomir Begović, ravnatelj Zavoda za unapređivanje zaštite na radu istaknuo je da je kulturom socijalnog dijaloga i partnerstva u ovom području moguće ostvariti opći cilj; siguran i zadovoljan radnik, uspješan poslodavac i zdravo društvo. Posebno je istaknuo da je ulaganje u zaštitu na radu investicija, a ne trošak.

O psihosocijalnim rizicima u obrazovanju i zdravstvu govorila je prof. dr. sc. Darja Maslić s Odsjeka za psihologiju zagrebačkog Filozofskog fakulteta te se osvrnula i na rezultate nedavnih istraživanja.

O tome što se čini na prevenciji stresa u Republici Hrvatskoj govorila je Sandra Telebec, profesorica psihologije iz Zavoda za istraživanje i razvoj sigurnosti d.o.o. iz Zagreba. Opisala je na koji način se praktično provode aktivnosti koje proizlaze iz odredbi Zakona o zaštiti na radu.

O mogućnostima, ali i potrebi izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu te zajedničkom interesu poslodavaca i radnika u vezi s tim govorio je g. Vitomir Begović. Potom je Marina Borić, struč. spec. ing. sec., viša stručna savjetnica u Zavodu izložila postupak i praktične primjere provođenja izbora povjerenika radnika za zaštitu na radu. U panel diskusiji čula su se iskustva iz primjene propisa zaštite na radu u javnim službama, a konferencija je potaknula raspravu koja je pokazala kako u području zaštite na radu ima još puno prostora za napredak u svim javnim službama.

U Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava 28. travnja 2016. održana je konferencija u organizaciji Ministarstva i Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu kojom je promovirana Europska kampanja za zdrava radna mjesta 2016.-2017. pod sloganom „Zaštita na radu za sve uzraste“ te su dodijeljena priznanja pojedincima za postignuća u području zaštite na radu, kao i nagrada za životno djelo g. Vladi Štefanu. Priznanja su uručena gđi Ivani Krišto, g. Ljubomiru Pintariću, g. Mladenu Prši, g. Ivanu Čuli i g. Zdravku Murattiju. Uručena su i priznanja obrazovnim ustanovama čiji su studenti studija sigurnosti i zaštite sudjelovali na prvom natjecanju iz područja zaštite na radu u organizaciji Zavoda za unapređivanje zaštite na radu. Priznanja su dobili predstavnici visokoškolskih ustanova, i to: gđa Kristina Dumbović (Rijeka), gđa Snježana Kirin (Karlovac) i g. Matija Antun Filipović (Zagreb). Održana su i dva prigodna predavanja „Ravnopravnost spolova na tržištu rada“ i „Europska kampanja za zdrava mjesta rada 2016.-2017.“. Program je završio ugodnim druženjem uz zalogajčice te razmjenu mišljenja i iskustava sudionika skupa.

Ostaje nam da i dalje poduzimamo svakodnevne preventivne aktivnosti kako bi svuda radna okolina bila sigurna, radnici zdravi i motivirani za rad. To ne možemo bez svih dionika od uprave, rukovoditelja do svakog pojedinog radnika. Zaštita na radu je sastavni dio poslovnog planiranja, organizacije i izvođenja procesa rada, odnosno obvezni dio radne kulture. Zajedništvom, komunikacijom i dogovorom između svih od nadležnih ministarstava, zavoda do poslodavaca ostvarit ćemo bolju provedbu sustava zaštite na radu. To će u konačnici rezultirati većom produktivnošću i napretkom.

*Gordana Baraba, prof.
ZIRS d.o.o., Zagreb*